

Kyrkorådet

Sammanträdesdatum 2019-01-24

Församlingshemmet, Rättvik, klockan 13.00 – 14.30

Beslutande

Jan-Erik Wikman
Thage Björk
Anders Åkerlund, ordförande
Joanna Stridh
Conny Hermansson
Agneta Frisk
Rune Bengtsson
Christer Bergin
Monica Jones, kyrkoherde

Övriga deltagare

Lars Zetterqvist, kamrer/fastighetschef
Helena Johansson t.o.m. § 2
Marie Henriks Backlund, ersättare

Utses att justera

Rune Bengtsson

Justeringens
plats och tid

Rättviks församlingshem, Järnvägsgatan 10, Rättvik,
2019-02-07, klockan 08.30.

Sekreterare ..... §§ 1 - 9

Monica Jones

Km.ers. vid just

Ordförande ..... Anders Åkerlund

Anders Åkerlund

Justerande ..... Thage Björk

Thage Björk

68

ANSLAG/BEVIS Kyrkorådet i Rättviks pastorat

Organ Kyrkorådet i Rättviks pastorat

Sammanträdesdatum 2019-01-24

Datum för anslags uppsättande 2019-02-07

Datum för anslags nedtagande 2019-03-01

Förvaringsplats för protokollet: Rättviks pastorats expedition, Församlingshemmet, Järnvägsgatan 10, Rättvik

Underskrift: ..... Aina Björ

Aina Björ

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum 2019-01-24

Kyrkorådet

Närvarolista

Klockan 13.00 – 14.30

Ledamöter	Närvaro	Resa	
Jan-Erik Wikman, v. ordf.	x		
Thage Björk	x	68	
Anders Åkerlund, ordf.	x		
Joanna Stridh	x	12	
Sune Bergman			Conny Hermansson
Agneta Frisk	x		
Rune Bengtsson	x	15	
Christer Bergin	x	14	
Monica Jones, kyrkoherde	x		
Övriga			
Lars Zetterqvist, kamrer/fastighetschef	x		
Aina Björ, samordnare/sekreterare			
Jan Flodén, begravningsombud			
Ersättare			
Solveig Hansson			
Lars-Erik Jonsén			
Conny Hermansson	x		tjänstgör
Camilla Ollas Hampus			
Marie Henriks Backlund	x	14	
Kristina Haag Larsen			
Agnetha Wallander			
Hans Nyberg			

Justerare

Kyrkorådet

§ 1 **Kyrkoherdens rapport**

Kyrkoherde Monica Jones lämnar rapport gällande personal och verksamhet.

Kamrer Lars Zetterqvist lämnar rapport gällande tidsplan för bokslut.

Kyrkorådet tackar för rapporterna.

§ 2 **Kulturhistorisk bevarandenivå på Rättviks pastorats kyrkogårdar**

Dnr: BV 2012-1

(Bilaga: Dnr: BV 2012-1-42, 44)

Ärendet har tidigare behandlats i kyrkorådet:

2018-09-13, § 138/2018, presentation av rapporten

2018-09-27, § 147/2018, rapport antagen

I "Rapport inför beslut gällande bedömning av bevarande utifrån den kulturhistoriska inventeringen av Rättviks pastorats kyrkogårdar och begravningsplatser." presenteras bakgrunden till ärendet i sin helhet.

Efter att kyrkorådet antagit rapporten bjöds Dalarnas museum, Länsstyrelsens kultur- och miljöenhet samt begravningsombudet in för samtal om förslaget. Begravningsombudet är utsett av Länsstyrelsens Rättsenhet.

Arbetsgruppens förslag grundar sig på möjligheten att både ta ett ansvar för kulturmiljön på våra kyrkogårdar och begravningsplatser samtidigt som vi också tar ett ekonomiskt ansvar för begravningsverksamheten.

Då kyrkorådet vid sammanträdet 2018-09-27 beslutat att anta rapporten föreslås nu kyrkorådet att besluta om nivån för kulturhistoriskt bevarande av Rättviks pastorats kyrkogårdar och begravningsplatser utifrån sammanfattningen i rapporten.

I rapporten finns följande information:

Att en gravvård aldrig kan bedömas vara av mycket högt eller högt kulturhistoriskt värde så länge det är en aktiv grav med gravrättsinnehavare. Först när en gravvård är återlämnad kan den bedömas ha ett kulturhistoriskt värde.

Justerare

Av 7 kap. 3 § begravningslagen framgår att det är gravrättsinnehavaren som ska hålla gravplatsen i ordnat och värdigt skick. I samma lag finns regler om vad som sker med gravanordningen när gravrätten upphör, se 7 kap. 36 o. 28 §§.

En sammanställning av antal preliminärt utpekade kulturhistoriskt värdefulla gravplatser presenteras och bifogas.

Barnkonsekvensanalys: Det är viktigt för våra kommande generationer att vi bevarar och dokumenterar den historia som äldre kyrkogårdar och begravningsplatser innehåller. Samtidigt är det också viktigt att vi tar ansvar för ekonomin som annars kommer att drabba kommande generationer negativt.

Ordförande Anders Åkerlund yrkar bifall till föreliggande förslag.

Kyrkorådet beslutar i enlighet med arbetsgruppens rapport

att bevara speciellt utpekade gravvårdar med mycket högt och högt kulturhistoriskt värde,

att bevara gravvårdar som bedömts ha en stor betydelse lokalt inom församlingarna,

att spara två rutor, i enlighet med arbetsgruppens rapport, i sin helhet på Norra området på Rättviks kyrkogård,

att resterande del av Norra området sparas i enlighet med högt kulturhistoriskt värde, att gravvårdar kan återupplåtas med en försiktig bearbetning,

att behålla tujor som häckväxt i de fyra nordligaste rutorna av Östra området,

att den i Dalarnas museums rapport omnämnda högsmala gravvård på Gamla kyrkogården i Boda placeras i planteringen vid minneslunden.

§ 3

Församlingsverksamhet i Bodahus

Kyrkoherde Monica Jones informerar om flytt av verksamhetslokaler i Boda från Boda prästgård till BodaHus. Hyresavtal är nu undertecknat.

Barnkonsekvensanalys: Beslutet att flytta verksamheten till BodaHus kommer att sänka kostnaden betydligt för verksamheten vilket gynnar barnen.

Kyrkorådet beslutar, efter att man tagit del av informationen

att fortsatt ge sitt stöd till flytt av verksamhetslokaler i Boda.

§ 4 **Justering av kollekter**

Kyrkoherde Monica Jones informerar om att det vid några tillfällen blivit felaktigheter i uppgifter kring kollekter och ändamål.

Kamrer Lars Zetterqvist ger förslag att justering av ändamål bekostas av Rättviks pastorat och att församlingsråden informeras.

Barnkonsekvensanalys: Barnen berörs ej av ärendet.

Kyrkorådet beslutar

att kostnader för justeringar av kollektändamål bekostas av Rättviks pastorat samt

att församlingsråden informeras.

§ 5 **Fiberutbyggnad i Boda och Ore**

Fastighetschef Lars Zetterqvist föredrar ärendet.

Kyrkorådet önskar mer underlag inför beslut.

§ 6 **Information från Ibosa**

Monica Sommarström och Hans Ehrling har varit på besök i vår vänförsamling. De redogör för vad våra insamlade medel används till: vattenrenare, solcellslampor och ett kapell.

Församlingen i Ibosa har, tillsammans med sin hälsning, skickat med gåvor.

Kyrkorådet tackar för rapporten och beslutar

att sända ett tack för gåvan till vänförsamlingen i Ibosa.

§ 7 **Nytt arbets sätt inom diakonin - Diakonipengen**

Kyrkoherde Monica Jones informerar om ett nytt arbets sätt inom diakonin. Behövande har möjlighet att ansöka om ekonomiskt stöd via Diakonipengen. Behövande kan få en mindre summa pengar högst en gång på 6 månader.

Kyrkorådet

För att få stöd får man först boka tid för ett personligt besök. Efter det personliga besöket samråder handläggarna och inom en vecka från besöket ska den sökande få besked.

Kyrkorådet tackar för informationen.

§ 8 **Nyckel till Svenska kyrkan**

Kamrer Lars Zetterqvist presenterade ”Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2018”. Ledamöterna fick skriften.

Kyrkorådet tackar för presentationen.

§ 9 **Meddelanden**

- Begravningsavgift 2019
Information från Kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska Kyrkan (KRED) om hantering av överutbetalning av begravningsavgift 2019.
- Underrättelse – nybyggnation enbostadshus
Rättviks pastorat har fått en underrättelse om att byggnadslov för nybyggnation enbostadshus på fastigheten Rättviks Prostgård 2:9 beviljats.

Justerare

Rapport inför beslut gällande bedömning av bevarande utifrån den kulturhistoriska inventeringen av Rättviks pastorats kyrkogårdar och begravningsplatser.

Rapporten behandlad i
Kyrkorådet 2018-09-13, § 138/2018, vissa justeringar efter presentationen.
Kyrkorådet 2018-09-27, § 147/2018, rapporten antagen.

Bakgrund:

1. Kulturhistorisk och biologisk inventering

För att Rättviks pastorat, som huvudman för begravningsverksamheten, ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt kulturmiljölagen krävs kunskap om begravningsplatsernas kulturhistoriska värden. Den fås genom en kulturhistorisk inventering.

Rättviks pastorat har anlitat Dalarnas museum för att genomföra den kulturhistoriska inventeringen. Rapporterna färdigställdes enligt nedan:

Kyrkogård	Antikvarisk rapport – Dalarnas museum	Rättviks pastorats Diarienummer
Rättviks kyrkogård	2014:3 Med två kompletteringar.	BV 2012-1-24 BV 2012-1-33, 35
Bodas begravningsplatser	2015:15	BV 2012-1-27
Dådrans begravningsplats	2015:16	BV 2012-1-28
Håvens begravningsplats	2015:19	BV 2012-1-32
Ore kyrkogård och begravningsplats	2015:20	BV 2012-1-38
Bingsjö kyrkogård	2015:21	BV 2012-1-36

Författare till rapporterna är:

Rättvik: Lovisa Smedberg & Lars Jönnes

Boda: Lovisa Smedberg & Malena Andersson

Dådran: Malena Andersson

Håven: Malena Andersson

Ore: Malena Andersson

Bingsjö: Malena Andersson

2. Lokal kulturhistorisk inventering

I inledningen av Dalarnas museums arbete med att ta fram kulturhistoriska inventeringar så önskade de också en grupp för den lokala kulturhistoriska inventeringen. Vid kyrkorådets sammanträde 2014-01-30 tillsattes en sådan grupp där respektive församlingsråd fått utse sin representant. Dåvarande kyrkogårdschef Helena Johansson var sammankallande för gruppen.

Rättvik – Sune Garmo

Boda – Aina Björ

Ore – Hans Wallner

Dalarnas museums arbete med att ta fram de kulturhistoriska rapporterna har förändrats under tidens gång. Rapporterna från Dådran, Håven, Ore och Bingsjö kyrkogårdar och begravningsplatser innehåller en lokal kulturhistorisk inventering, gjord av Dalarnas museum i samråd med lokala representanter. Det innebär att den lokala arbetsgruppen inte varit aktiv. När vi fått rapporterna från Dalarnas museum kvarstod den lokala inventeringen i Rättvik och Boda.

Under hösten 2017 träffade Helena Johansson och Aina Björ lokala representanter i Boda och arbetsgruppens representant Sune Garmo angående Rättvik. Vid båda tillfällena gick rapporterna för respektive kyrkogård/begravningsplats igenom. Diskussion fördes om lokala kulturhistoriska hänsyn men vid båda tillfällena gavs ett stöd till Dalarnas museums bedömningar av enskilda gravar.

Arbetsgruppen för lokal kulturhistorisk inventering avslutades vid kyrkorådets sammanträde 2018-01-25.

3. Kyrkorådets behandling

Vid kyrkorådets sammanträde 2018-01-25 beslutades, efter inrådan från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, att en arbetsgrupp skulle tillsättas som fick i uppdrag att ta fram förslag till beslut om kulturhistoriskt bevarande på våra kyrkogårdar.

Ett råd till arbetsgruppen är att tänka enligt BAU-principen:

B – Bevara

A – Använda

U - Utveckla

Arbetsgruppen består av:

Samordnare Aina Björ, sammankallande

Kyrkogårdsadministratör Helena Johansson

Kyrkorådets representant Sune Bergman

Övriga ledamöter Olle Nordkvist

Roland Eriksson

Arbetsgruppen har tagit del av de antikvariska rapporterna från Dalarnas museum. Rapporterna har diskuterats och besök har genomförts på samtliga kyrkogårdar och begravningsplatser.

Första utkast till förslag till ställningstagande kring kulturhistoriskt bevarande på våra kyrkogårdar kommer att föreläggas kyrkorådet. Efter behandling i kyrkorådet ska rapporten, eller en bearbetad rapport, föreläggas, och diskuteras med Länsstyrelsen, Dalarnas museum och begravningsombudet.

Efter den behandlingen kommer rapporten att gå till kyrkorådet för ställningstagande inför slutligt beslut i kyrkofullmäktige. Rapportens underlag kommer sedan att ligga till grund för budgetäskningar inom begravningsverksamheten.

De ekonomiska konsekvenserna för begravningsverksamheten är i dagsläget oklar.

4. Att göra efter beslut om kulturhistoriskt bevarande på våra kyrkogårdar.

När beslut tagits om vad som är av kulturhistoriskt värde att bevara på våra kyrkogårdar fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner, trädvårdsplaner, rutiner i olika delar, kyrkogårdsstadgar med mera.

Kommentarer och ställningstaganden till Dalarnas museums rapporter om kulturhistoriska inventeringarna.

Inledningsvis vill vi särskilt kommentera att en gravvård aldrig kan bedömas vara av mycket högt eller högt kulturhistoriskt värde så länge det är en aktiv grav med gravrättsinnehavare. Först när en gravvård är återlämnad kan den bedömas ha ett kulturhistoriskt värde.

Speciellt utpekade gravvårdar

Två nivåer redovisas när det gäller speciellt utpekade gravvårdar:

- Mycket högt kulturhistoriskt värde
Bör bevaras på ursprunglig plats och i ursprungligt utförande.

- Högt kulturhistoriskt värde
Bör bevaras på ursprunglig plats, eller inom kvarteret, men kan efter försiktig bearbetning återanvändas. Försiktig bearbetning kan bland annat innebära omslipning av text på gravvården.

Generellt sett så ställer sig arbetsgruppen positiv till utpekandena på de enskilda gravarna enligt ovan.

Återlämnade gravvårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde föreslås märkas/skyltas med kulturhistorisk gravvård.

Återlämnade gravvårdar med högt kulturhistoriskt värde föreslås märkas/skyltas med lämplig text, exempelvis kulturhistorisk gravvård, för återupplåtande. I väntan på återanvändande bör nuvarande text vara kvar och anhöriga informerade i samband med återlämnandet att så är fallet.

Träd som bedöms som kulturhistoriska får behandlas i kommande trädvårdsplan

- **Lokalt kulturhistoriskt värde**
Utöver de bedömningar som Dalarnas museum gjort finns det ett antal gravvårdar som vi bedömt som lokalt kulturhistoriskt värdefulla. Det handlar framförallt om personer som har haft stor betydelse lokalt inom församlingarna och deras område. Register över lokala gravvårdar med kulturhistoriskt värde finns hos kyrkogårdsförvaltningen.

Rättviks kyrkogård

(Bilaga 1-4, kartor över Rättviks kyrkogård)

Kulturhistorisk bedömning av hela kyrkogården, Dnr: BV 2012-1-24 sid. 20.

Inga invändningar, se respektive del av kyrkogården.

Södra området

Dnr: BV 2012-1-24 sid 24-31

Inga invändningar

Norra området

(Se bifogad karta, bilaga 2)

Dnr: BV 2012-1-24 sid 32-35

Dalarnas museum har i sin kulturhistoriska bedömning bedömt att hela norra området har mycket högt kulturhistoriskt värde och bör i sin helhet bevaras.

Det är ett mycket stort område på Rättviks kyrkogård som i så fall skulle bli som ett friluftsmuseum, där hela kostnaden för drift, vård och underhåll skulle bekostas av begravningsverksamheten.

Området innehåller aktiva gravrätter och hur ställer det sig till gravrättsinnehavarnas önskemål om att fortsatt begrava sina anhöriga i de aktuella gravarna?

Arbetsgruppens förslag är att spara de två rutor, med de gravar som tillhör kvarteret utanför grusgångarna, som ligger i väster, i anslutning till det öppna området där katafalkerna är placerade, enligt mycket högt kulturhistoriskt värde.

Resterande del av norra kyrkogården sparas i enlighet med högt kulturhistoriskt värde, att gravvårdar kan återupplåtas med en försiktig bearbetning.

Genom att spara de föreslagna rutorna behålls en del som visar på helheten i den arkitektur som gäller för norra området.

Strukturen, som gångar och häckar, bevaras i sin helhet

Östra området

(Se bifogad karta, bilaga 3.)

Dnr: BV 2012-1-24 sid 36-37

I Dalarnas museums rapportens riktlinjer uttrycks att formklippta häckar bevaras alternativt förnygras vid behov.

Arbetsgruppens förslag är att behålla tujor i de fyra nordliga rutorna.

Förslaget är att när det är dags att ta ner tujorna för förnygring i den södra delen av östra området så återplanteras ej tujor utan annan lövfällande häck som kan förnyas genom nedklippning till ca 15 cm höjd och byggas upp på nytt.

I övrigt har vi inget att invända.

Arbetsgruppen har fört fram tanken att någon del av östra området i förlängningen skulle kunna innehålla en askgravplats/lund där befintliga gravvårdar används för namnskyltar.

Mellan- och nya områdena

Områdenas låga ålder gör att de ännu inte har ett eget kulturhistoriskt värde. Däremot påpekas att de nyare delarna på kyrkogården utgör viktiga årsringar i kyrkogårdens helhet och bör utvecklas med bevarande av ursprungliga planerade strukturer.

Påpekas kan, gällande den nya kyrkogården, att den sydvästra trekanten som ansluter till S:t Olofs kapells sydöstra hörn är, av kyrkorådet beslutat (2015-08-20, § 78/2015), avsatt för att ha en beredskap för att kunna tillgodose en gravplats enligt muslimsk tradition.

(Se bifogad karta, bilaga 4.)

Boda begravningsplatser

Gamla kyrkogården

Dnr: BV 2012-1-27 sid 20-26

I riktlinjerna omnämns en högsmal gravvård (G DM 3) med trekantig botten och pyramidformad topp som ligger på kyrkogårdsmuren.

Vi föreslår att stenen placeras symmetriskt i mitten av planteringen vid minneslunden på Bodas gamla kyrkogård.

I övrigt inget att invända.

Nya kyrkogården

Dnr: BV 2012-1-27 sid 27-41

Inga invändningar.

Dådrans begravningsplats

Dnr: BV 2012-1-28

I den antikvariska rapporten skrivs om att den gamla kyrkogården är mycket känslig för förändringar och att framtida anläggande av minneslund och askgravplats bör placeras på den nya kyrkogården.

Boende och fritidsboende i Dådran har framfört önskemål om att anlägga askgravplats och minneslund på Dådrans begravningsplats och då allra helst på den gamla delen.

I juli 2015 ansökte Rättviks pastorat om en sådan anläggning. Första förslaget förkastades av Länsstyrelsen då det var för lika brukspatron Månssons gravvård.

Länsstyrelsen har sedan 2016-01-22, deras dnr: 433-7351-2015, beslutat att ge tillstånd till anläggande av askgravplats och minneslund på Dådrans begravningsplats och då på den äldre delen av kyrkogården. Askgravplats och minneslund anlades under 2016 i enlighet med tillståndet.

I övrigt inget att invända.

Håvens begravningsplats

Dnr: BV 2012-1-32

Vi har inga invändningar mot rapportens innehåll.

Det finns ett problem med Håvens begravningsplats som behöver belysas. Rättviks pastorat äger inte marken till begravningsplatsen eller parkeringen invid begravningsplatsen. Begravningsplatsen ägs av Håvens bysamfällighet och parkeringsplatsen ägs av en privatperson. Kontakter är tagna med Västerås stift och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation för att få råd hur vi går vidare i den här frågan.

Ore kyrkogård och begravningsplats

Dnr: BV 2012-1-38

Björkallén på övre begravningsplatsen är nedtagen då flertalet av dem inte var friska. En föryngring behövdes.

Önskemål har framkommit och bland annat behandlats av Ore församlingsråd vid deras sammanträde 2018-06-07, § 48/2018, om att inte återplantering ska genomföras. De skriver:

”Ett antal träd har nyligen fällts på övre kyrkogården. Församlingsrådet konstaterar att detta öppnat upp utsikten över Oresjön. Ores kyrkogård har omnämnts som en av Sveriges vackrast belägna kyrkogårdar. Den förbättrade utsikten gör att kyrkogården kan leva upp till ryktet.

Församlingsrådet beslutar

Att till kyrkogårdsledningen uttrycka följande synpunkter:

- Återplantering av träd bör ej ske, för att värna utsikten.
- .....

I övrigt inget att invända.

Bingsjö kyrkogård

Dnr: BV 2012-1-36

I riktlinjerna för område B på Bingsjö kyrkogård kommenteras att den grova björken som finns på bild bör bevaras.

Av säkerhetsskäl är den björken idag nedtagen. I kommande trädvårdsplan får vi återkomma med riktlinjer för återplantering eller ej.

I övrigt inget att invända.

Sammanfattning

Inledningsvis vill vi särskilt kommentera att en gravvård aldrig kan bedömas vara av mycket högt eller högt kulturhistoriskt värde så länge det är en aktiv grav med gravrättsinnehavare. Först när en gravvård är återlämnad kan den bedömas ha ett kulturhistoriskt värde.

Speciellt utpekade gravvårdar

Två nivåer redovisas när det gäller speciellt utpekade gravvårdar:

- Mycket högt kulturhistoriskt värde
Bör bevaras på ursprunglig plats och i ursprungligt utförande.

- Högt kulturhistoriskt värde
Bör bevaras på ursprunglig plats, eller inom kvarteret, men kan efter försiktig bearbetning återanvändas. Försiktig bearbetning kan bland annat innebära omslipning av text på gravvården.

Generellt sett så ställer sig arbetsgruppen positiv till utpekandena på de enskilda gravarna enligt ovan.

Återlämnade gravvårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde föreslås märkas/skyltas med kulturhistorisk gravvård.

Återlämnade gravvårdar med högt kulturhistoriskt värde föreslås märkas/skyltas med lämplig text, exempelvis kulturhistorisk gravvård, för återupplåtande. I väntan på återanvändande bör nuvarande text vara kvar och anhöriga informerade i samband med återlämnandet att så är fallet.

Träd som bedöms som kulturhistoriska får behandlas i kommande trädvårdsplan

- **Lokalt kulturhistoriskt värde**
Utöver de bedömningar som Dalarnas museum gjort finns det ett antal gravvårdar som vi bedömt som lokalt kulturhistoriskt värdefulla. Det handlar framförallt om personer som har haft stor betydelse lokalt inom församlingarna och deras område. Register över lokala gravvårdar med kulturhistoriskt värde finns hos kyrkogårdsförvaltningen.

Särskilda bedömningar gällande kyrkogårdar och begravningsplatser där arbetsgruppens förslag inte helt ansluter till Dalarnas museums rapporter.

(Träd omnämns ej särskilt utan hänvisas till kommande trädvårdsplan.)

**Rättviks kyrkogård
Norra området**

(Bilaga 1-4, kartor över Rättviks kyrkogård)

Arbetsgruppens förslag är att spara de två rutor, med de gravar som tillhör kvarteret utanför grusgångarna, som ligger i väster, i anslutning till det öppna området där katafalkerna är placerade enligt mycket högt kulturhistoriskt värde.

Resterande del av norra kyrkogården sparas i enlighet med högt kulturhistoriskt värde, att gravvårdar kan återupplåtas med en försiktig bearbetning. Se bifogad karta, bilaga 2.

Genom att spara de föreslagna rutorna behålls en del som visar på helheten i den arkitektur som gäller för norra området.

Strukturen, som gångar och häckar, bevaras i sin helhet

Östra området

Arbetsgruppens förslag är att behålla tujor i de fyra nordliga rutorna.

Se bifogad karta, bilaga 3.

I övriga området är förslaget att när det är dags att ta ner tujorna för förnygring så återplanteras ej tujor utan annan lövfällande häck som kan förnyas genom nedklippning till ca 15 cm höjd och byggas upp på nytt.

I övrigt har vi inget att invända.

Arbetsgruppen har fört fram tanken att någon del av östra området i förlängningen skulle kunna innehålla en askgravplats/lund där befintliga gravvårdar används för namnskyltar.

Boda begravningsplatser

Gamla kyrkogården

I riktlinjerna omnämns en högsmal gravvård (G DM 3) med trekantig botten och pyramidformad topp som ligger på kyrkogårdsmuren.

Vi föreslår att stenen placeras symmetriskt i mitten av planteringen vid minneslundan på Bodas gamla kyrkogård.

Rapporten överlämnas till kyrkorådet vid sammanträde 2018-09-13.

Aina Björ
Sammankallande

Olle Nordkvist

Helena Johansson

Roland Eriksson

Sune Bergman

Södra området

Östra området

AI
PB

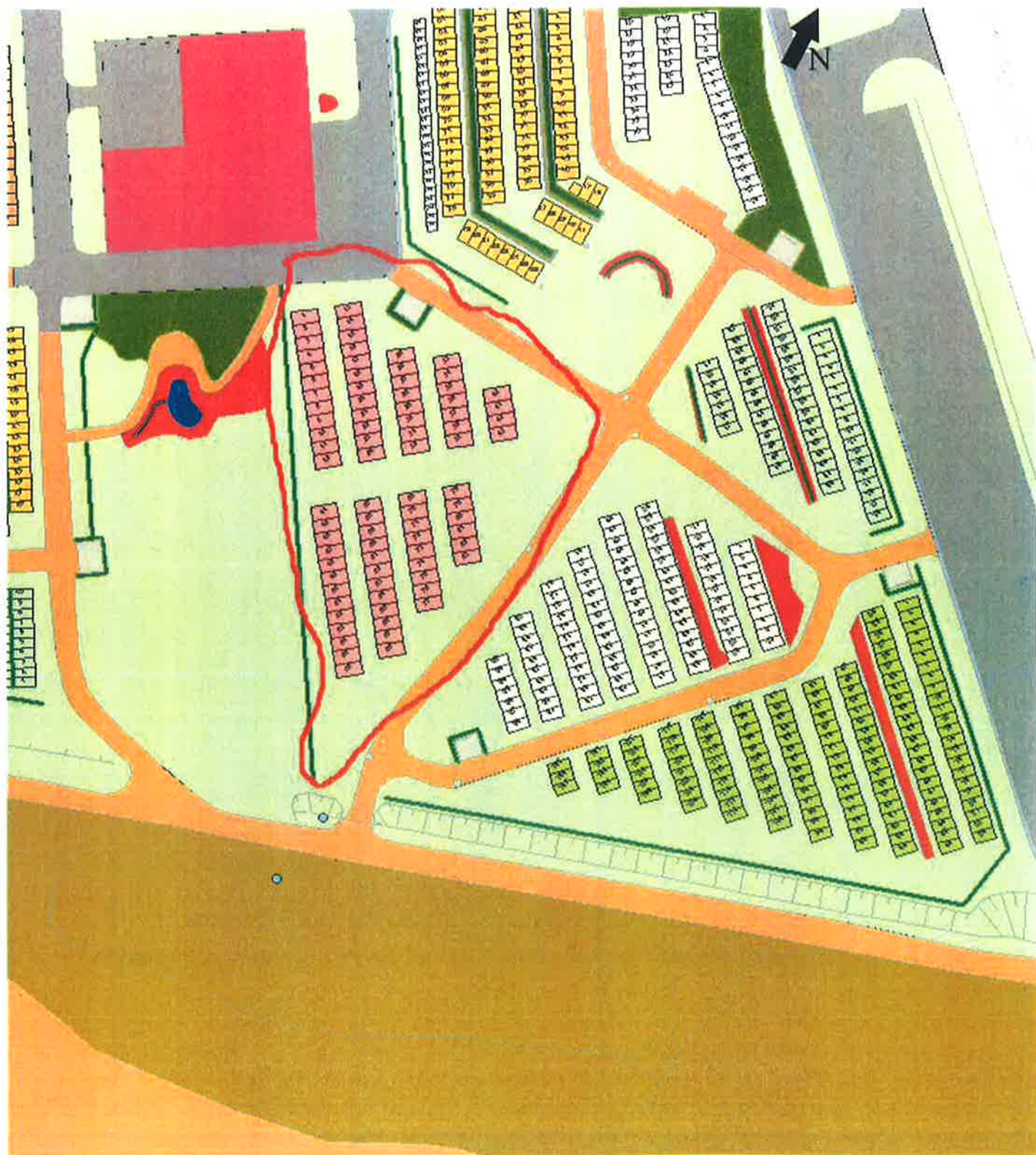
Handwritten initials or signature in blue ink, possibly 'A B'.

Bilaga 3

Dnr: BV 2012-1-42

AB

AB

Preliminärt bedömda gravplatser med gravrättsinnehavare 2019-01-21

	Totalt antal gravplatser	Antal preliminärt bedömda värdefulla gravplatser	% värdefulla av totala antalet gravplatser	Antal preliminärt bedömda värdefulla med innehavare	% värdefulla med innehavare av totalt preliminärt bedömda
Pastoratet	7271	1901	26%	976	51%
Rättvik	4722	1086	23%	364	34%
Nya	245	0	0%	0	0%
Vid kyrkan	6	6	100%	0	0%
Mellan	1061	0	0%	0	0%
Norra	966	966	100%	262	27%
Södra	798	114	14%	102	89%
Östra	1646	0	0%	0	0%
Boda	725	202	28%	170	84%
Bingsjö	364	180	49%	83	46%
Dådran	36	20	56%	20	100%
Ore	1323	408	31%	334	82%
Nedre	346	67	19%	54	81%
Övre	977	341	35%	280	82%
Håven	101	5	5%	5	100%

I antalet gravar med innehavare så ingår också de gravar där det behöver sökas gravrättsinnehavare och eventuellt skyltas